

कुमा० (ननु हे वसन्त !) आलोमे “ननु प्रात्यहिकभोजन-
नस्य कुञ्जरशौचवद् दुःखानिवर्त्तकत्वे कथं तत्र प्रवृत्तिस्त-
त्ताह” सा० प्र० भा० ।

ननुच कथं ननु+च+समा० इ० । विरोधोक्तौ अमरः ।
नन्त्व लि० नम-वा० कर्मणि त्व । नमनीये “यो नन्वान्यनम-
भ्योजयति” वृ० ०।१४।२ “नन्वानि नमनयीनि” भा०
नन्द पु० नन्द-भावे वच् । । त्वे अानन्दे २तदात्मके परमे-
श्वरे च “आनन्दो नन्दो नन्दः” विष्णुसं० । “सर्वाभि-
क्षपपत्तिभिः वन्द्यो नन्दः” भा० । नन्दति मेघवर्षणात्
नन्द-णच् । श्मेके शब्दरत्ना० । ४अत्रियभेदे “नव नन्दा
भविष्यन्ति चाणक्यो यान् हनिष्यति” स्कन्दपु० ।
“महानन्दिष्ठतो राजन् । शूद्रागर्भोद्भवो बभौ । महा-
पद्मपतिः कश्चित् नन्दः चलविनाशकत् । ततो नृपा
भविष्यन्ति शूद्राया द्वाधार्मिकाः । स एव नन्दः पृथिवी-
मनुजकृतयासनः । शालिष्यति महाधर्मो द्वितीय इव
भार्गवः । तस्य चाटो भविष्यन्ति सुसाल्यप्रसूताः
सुताः । य इमां भोष्यन्ति नर्ही राजानस्य यतं
समाः । नव नन्दान् द्विजः कश्चित् प्रपञ्चातुर्वरिष्यति ।
तेषामभावे जगतीं भोष्यी भोष्यन्ति वै कबौ । स एव
चन्द्रशुभ्रं वै द्विजो राज्योऽभिषेद्यति” भाग० १२।१।४
“नव नन्दान् नन्दं तत्पुत्रां चाटो इत्येवं नव, प्रपञ्चान्
विश्वस्तान् विख्यातान् वा द्विजः कौटिल्यवात्स्यायनादि-
भ्यामः चाणक्य उर्वरिष्यति अमूलयिष्यति” श्रीधरस्वामी
विकारेण तत्कथा दृष्टव्यथायां दृष्ट्या । तेषां सपुत्राणां
नवसंख्यत्वेन तत्पुत्रसंख्याको ५नवसंख्यायुक्तो च “नन्द
लिङ्गवृत्तनमवर्त्तयत्तुल्यव्या द्वाधार्मपदं अमोक्षम्” भो० ता०
६कुमारानुचरभेदे “द्वयो मेघप्रवाहश्च तथा नन्दो-
पनन्दको” भा० श० ४६अ० । ७सुदृढभेदे “सुदृढो
चात्र विपुलो दिव्यो नन्दोपनन्दको” भा० द्रो० २१अ० ।
८हृतराष्ट्रपुत्रभेदे “कर्णनाभः पद्मनाभस्तथा नन्दोप-
नन्दको” भा० आ० ६७अ० । ९वसुदेवस्य मदिरायां
जाते पुत्रभेदे “पौरवी रोहिणी भद्रा मदिरा रोचना
इवा । देवकीप्रसूताचाकन् पत्युः आनन्ददुन्दुभेः ।
“वसुदेवस्य रोहिण्यां कृतादौ दुदपादयत् । सुभद्रो
महवाङ्मय दुर्भेदो भद्र एव च । पौरव्यास्तनया द्योते
भूताद्या दादशामवन् । नन्दोपनन्दकस्तनूराद्या मद-
रात्मजाः” भाग० ८।१४।१४। १०क्रौञ्चद्वीपस्य वर्षपर्वतभेदे
“तेनैव वर्षगिरयः सप्त सप्तैव नद्यश्चाभिख्याताः । शुक्रो

वर्द्धमानो भोजन उपवर्द्धयो नन्दो मन्दनः सर्वतो
मद्र इति” भाग० ५।२०।१५। तद्वर्धवर्धने ११वेपथुभेदे सङ्कीर्त-
दासोदरः यथा “महानन्दस्तथा नन्दो विजयोऽथ जय-
स्तथा । चत्वार उक्तमा वंशा मानकमुनिसम्पत्ताः ।
दयाकुलो महानन्दो नन्द एकादशाकुलः” । वसुनामक
द्रोणावतारे व्रजस्थिते १२गोपभेदे “द्रोणो वसुनां प्रवरो
धरया सह गायत्र्या । करिष्यमाण आदेशान् ब्रह्मण-
स्तनुवाच ह । ज्ञातयोगी नृपादेवे भुवि विश्वेश्वरे
हरो । भक्तिः स्यात् परमा कीर्त्ययाङ्गोदुत्तरं तरेत् ।
अस्त्वित्युक्तः स एवेह व्रजे द्रोणो महाययाः । जज्ञे
नन्द इति प्लातो यशोदा सा धरा भवत्” भाग० १०।८अ०
११वसुदेवानुचरभेदे “द्वयो महीतार्हणसादनोत्तमं यज्ञे-
श्वरं विश्वरूपां परं शुभम् । सुनन्दनन्दाद्यातुगैर्दत्तं सुदा
मृदण्यं प्रपेदे प्रयतः कृताञ्जलिः” भाग० ४।७।२२ ।

नन्दक पु० नन्दयति नन्द-णच् । १विद्याभवे विष्णोः खड्गे
अमरः “नाम्नापि तस्यैव स नन्दकोऽभूत्” भाचः । श्मेके
लि० । ४सन्तोषकारके ५कुचपात्रके च लि० आर्थे
क । ६नन्दगोमे पु० ७नागभेदे “आर्थको नन्दकश्चैव
तथा कचसपोतको” भा० उ० १०२अ० । नागोक्तौ
८अविमाले च “गान्धर्वमस्तु” दयितमसिरत्नं च नन्द-
कम्” हरिवं० २१४अ० । ९कुमारानुचरभेदे “रथो-
त्कटः प्रहासश्च श्वेतसिद्धश्च नन्दकः” भा० उ० ३६अ० ।
११भार्तराष्ट्रपुत्रभेदे “नन्दको वाङ्मयाद्यो च दुष्टयुद्धो
विकटस्तथा” भा० आ० १८६अ० तत्पुत्रोक्तौ ।

नन्दकि नन्द-इन् का० कुक् । पिप्पल्यां शब्दच० ।

नन्दकिन् पु० नन्दको विद्यामयोऽभिरक्षस्य इति । विष्णो
“शङ्खभृत् नन्दको चक्री शार्ङ्गधन्वा मदाधरः” विष्णुसं०
“विद्यामयो नन्दकाख्योऽभिरक्षस्य” भा० । [द्च०] ।
नन्दगोपिता स्त्री नन्दाय हर्षाय गोपिता । राज्ञायां श-
नन्द्यु पु० नन्व-अथुच् । आनन्दे अमरः । “यस्यासौ तस्य
नन्द्युः” भट्टिः ।

नन्दन पु० नन्दयति नन्दि-ल्यु । १धृते २दुहितरि स्त्री
श्मेके पुंस्त्री शब्दरत्ना० । ४इन्द्रसोदाने न० “अभिघ्ना-
नन्दपातानां क्रियन्ते नन्दनकुमाः” कुमा० । ५हर्षके
लि० । ६विष्णो पु० “आनन्दो नन्दनो नन्दः” विष्णुसं० ।
“एतस्मैवानन्दस्यान्यानि भूतानि मात्मापुष्पजीवन्तीति”
श्वेतस्व नन्दहेतुत्वात् नन्दनत्वम् “शिवहरिगैस्तु नन्दनमिदं
नजौ मजौ रदयम्” इ० टी० उक्ते ७अष्टादशाक्षरपादके